

Η θεμελίωση της εθνικής συνείδησης του νεοελληνικού κράτους

«Αν είναι να μείνωμε εμείς νηστικοί, ας πάη στο διάβολο η ελευθερία. Έφαγαν αυτοί, ας φάμε και εμείς τώρα».

Στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης

Η Ελλάδα ως κράτος υπήρξε εξ αρχής ο Λίβανος των Βαλκανίων. Ένα κράτος δηλαδή ιστορικής σκοτοδίνης, χωρίς κανέναν φορέα εθνικής υπάρξεως. Μια απλή ματιά στα κατά καιρούς ελληνικά συντάγματα είναι ικανή, για να δείξει την έλλειψη θεμελίων εξ αρχής αυτού του Κράτους.

Το πρώτο Σύνταγμα της Επιδαύρου, το πρώτο πράγμα που ορίζει σαν φορέα του Κράτους είναι η θρησκεία. Αναγκαστικά δηλαδή μια και αυτοί που επαναστάτησαν κατά των Τούρκων έπρεπε να έχουν κάτι που να τους ξεχωρίζει. Αλλά τότε θρησκείες υπήρχαν πολλές και αμέσως η ίδια παράγραφος, για να αποφύγει τον εμφύλιο πόλεμο που ήταν ήδη μια πραγματικότητα, ορίζει στην δεύτερη φράση, ότι “η Διοίκησις ανέχεται και πάσαν άλλην θρησκείαν”.

Το νέο κράτος έπρεπε να το λένε βέβαια “Ελλάδα”, δεν υπήρχε όμως κανένα χαρακτηριστικό των “Ελλήνων”, αφού η σύνθεση του πληθυσμού ήταν Αρβανίτες, Τούρκοι, Έλληνες, Βλάχοι, Σλάβοι, Πομάκοι, Γύφτοι κ.λπ. Αμέσως λοιπόν το ίδιο Σύνταγμα δίνει και τον ορισμό του “Έλληνας”: “Όσοι αυτόχθονες πιστεύουσιν εις Χριστόν”.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

ΚΑΙ

ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὑπὸ τὴν φρικώδη ὀθωμανικὴν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρύτερον καὶ ἀπαρχειματιστὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας καὶ ἀποσεῖσεν αὐτὸν μετὰ μεγάλης θυσίας, κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων παρυστατῶν του, εἰς Ἑθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν.

Ἐν Ἐπιδαύρῳ τὴν α' Ἰανουαρίου ἔται ,αωκβ' καὶ α' τῆς Ἀνεξαρτησίας

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ Α'

ΤΜΗΜΑ Α'

Περὶ Θρησκείας

α'. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἀνέχεται ὁμοῦς ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος πᾶσαν ἄλλαν θρησκείαν καὶ αὐτὴ τελεταὶ καὶ ἱεροπραγίαι ἐκάστης αὐτῶν ἐκτελοῦνται ἀκωλύτως.

ΤΜΗΜΑ Β'

Περὶ τῶν γενικῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων τῆς ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος

β'. Ὅσοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἰσὶν Ἕλληνες καὶ ἀπολαμβάνουσιν, ἄνευ τινὸς διαφορᾶς, ὅλων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ποιος ὅμως εἶδε ποτέ την πίστη και ποιος την μέτρησε; Ἦταν αὐτό κριτήριο εθνικῆς υπάρξεως, ὕστερα ἀπὸ τεσσάρων αἰώνων συμβίωση με μια συγγενή θρησκεία, την οποίαν εἶχε ἀποδεχθῇ το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμοῦ της δυτικῆς Ἑλλάδος; Και σε ποιον Χριστό, τον ὀρθόδοξο ἢ τον καθολικό; Ἄρα λοιπόν δεν υπήρχε θέμελο στηρίξεως αὐτοῦ του κράτους και ἀποφυγῆς του ἐμφυλίου πολέμου (ο ὁποῖος ἐκράτησε τότε δέκα ολόκληρα χρόνια και ἐσταμάτησε με πρωτοβουλίες των ευρωπαϊκῶν δυνάμεων).

Μεγάλη σημασία ἔχει το “αὐτόχθονες” της παραπάνω παραγράφου, που φανερώνει

επίγνωση της “λιβανοειδούς” μορφής της Ελλάδος σε όσους συνέταξαν το Σύνταγμα.

Οντως στο “Σύνταγμα του Άστρους”, που είναι ταυτόχρονο με το άλλο, ορίζεται ότι: “Η Διοικήσεις πολιτογραφεί αλλοεθνείς υπό τον όρον να αποκτήσωσιν εντός πενταετούς διαστήματος ακίνητα κτήματα εν τη επικρατείᾳ”.

Όμοίως, “Ελληνές εἰσι καὶ τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἀπολαμβάνουσιν ὅσοι, ἔξωθεν ἐλθόντες καὶ τὴν ἐλληνικὴν φωνὴν πάτριον ἔχοντες καὶ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες, ζητήσωσι, παρρησιαζόμενοι εἰς τοπικὴν ἐλληνικῆς ἐπαρχίας ἀρχήν, νὰ ἐγκαταριθμηθῶσι δι’ αὐτῆς εἰς τοὺς πολίτας “Ελληνας.

γ’. “Ὅλοι οἱ “Ελληνες εἰσὶν ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως.

δ’. “Ὅσοι, ἔξωθεν ἐλθόντες, κατοικήσωσιν ἢ παροικήσωσιν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶν ἴσοι μὲ τοὺς “Ελληνας ἐνώπιον τῶν νόμων.

ε’. “Ὅλοι οἱ “Ελληνες εἶναι δεκτοὶ ἐπίσης εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ, καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τιμὰς· δοτῆρ δὲ τούτων, μόνη ἐκάστου ἡ ἀξιώτης.

ς’. Ἡ ἰδιοκτησία, τιμὴ καὶ ἀσφάλεια ἐκάστου “Ελληνος καὶ παντὸς ἀνθρώπου, ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας εὐρισκομένου, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

ζ’. “Ὅλοι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμωνται δικαίως καὶ ἀναλόγως εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς ἐπικρατείας· καμμία δ’ εἰσπράξις δὲν γίνεται, ἄνευ προεκδοθέντος νόμου, καὶ κανένας νόμος περὶ εἰσπράξεως δὲν ἐκδίδεται, εἰμὴ διὰ ἐν καὶ μόνον ἔτος.

η’. Οἱ “Ελληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κοινοποιῶσιν ἄλλως τε καὶ διὰ τῶν τύπων τὰς δοξασίας των, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἀκολούθους τρεῖς ὅρους:

α’. Νὰ μὴ γίνεται λόγος κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας·

β’. Νὰ μὴν ἀντιβαίνωσιν εἰς τὰς κοινῶς ἀποδεδεγμένας ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς·

γ’. Νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσωπικὴν ὕβριν.

θ’. Εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐπικράτειαν οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος δὲ παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, ἅμα πατήσας τὸ ἐλληνικὸν ἔδαφος, εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

ι’. Κανένας δὲν δύναται νὰ βιασθῇ νὰ διαφύγῃ τὸ ἀνήκον κριτήριον.

ια’. Καθένας δύναται νὰ ἀναφέρηται πρὸς τὸ Βουλευτικὸν ἐγγράφως, προβάλλων τὴν γνώμην του περὶ παντὸς πράγματος.

ιβ’. Ἡ Διοικήσις πολιτογραφεῖ αλλοεθνεῖς, κατὰ τοὺς ἀκολούθους ὅρους:

α’. Νὰ διατρίψωσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο νὰ μὴν ἀποδειχθῶσι ποτὲ ἐγκληματίαι καὶ νὰ ἀποκτήσωσιν ἐντὸς τοῦ πενταετοῦς διαστήματος ἀκίνητα κτήματα ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ.

β’. Τὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα καὶ αἱ σημαντικαὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰς χρεῖας τῆς πατρίδος, ἐνούμεναι μὲ τὴν χρηστότητα τῶν ἡθῶν, εἶναι δικαιώματα ἱκανὰ εἰς πολιτογράφησιν.

ιγ’. Ὁ πολιτογραφούμενος ἀπολαμβάνει ἀμέσως τὰ δικαιώματα, κατὰ τοὺς §§ β’, γ’ καὶ η’, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ παρκαστάτου, μετὰ δέκα ἔτη τῆς πολιτογραφήσεως.

Δηλαδή, στην συνείδηση αὐτῶν που απέκτησαν τὴν “ἐπικράτειαν”, αὐτὴ ἦταν ἕνας χώρος γιὰ ξεπούλημα καὶ ἀρχισαν νὰ καλοῦν γιὰ “επενδύσεις”, ὅπως θα λέγαμε

στην σημερινή διάλεκτο, δηλαδή για λεφτά. Το “αλλοεθνείς”, δεν σημαίνει βέβαια τους εκτός της επικρατείας “αλύτρωτους” πειναλέους, αλλά πάντα τους “εις Χριστόν πιστεύοντας” που μπορούσαν να έχουν λεφτά, ανεξαρτήτως εθνικότητας. Κατά τον τρόπον αυτόν και ένας συγγενής του σουλτάνου που ήταν πρόθυμος να δηλώσει “εις Χριστόν πιστεύων”, μπορούσε να έρθει στην “επικράτεια” και να επενδύσει.

Φυσικά οι πρώτοι μεταξύ των αλλοεθνών που θα έβλεπαν την επιχείρηση με ενδιαφέρον, πλην βεβαίως των ανά την οθωμανική αυτοκρατορία και εκτός αυτής ελληνοφώνων “εις Χριστόν πιστευόντων”, θα ήσαν και οι Άγγλοι, και αυτοί “εις Χριστόν πιστεύοντες”, οι οποίοι, αφού ήσαν οι πλουσιώτεροι και εμπορικώτεροι, κατά απολύτως νόμιμον και φυσικόν τρόπο θα απέβαιναν και οι σπουδαιότεροι κεφαλαιούχοι της “βιομηχανίας”. Συνταγματικώς δεν υπήρχε κώλυμα για κανέναν. Αλλά βέβαια, αυτός που επενδύει τα λεφτά του, είναι φυσικό να έχει και την μέριμνα να μην τα χάσει. Είναι δηλαδή φυσικό να απαιτεί να υπάρχουν κάποιοι νόμοι που να του κατοχυρώνουν τα κεφάλαια, ή, επειδή τότε ο ελληνικός Λίβανος ήταν αμπέλι ξέφραγο (αυτό άλλωστε το ανεγνώριζαν και τα ίδια τα Συντάγματα τότε δια του όρου “Χέρσος Ελλάς”), να συμμετέχει στην διοίκηση, για να μπορεί να ελέγχει τον κόπο και την περιουσία του. Αν βεβαίως προϋπάρχουν οι νόμοι, ο καθένας που θα επενδύσει σκέφτεται τα υπέρ και τα κατά και αναλόγως ενεργεί. Όταν όμως ένα πράγμα βγαίνει στο σφυρί, και μάλιστα επισήμως δια “Συντάγματος” ως χέρσος τρόπος, άλλος τρόπος δεν υπάρχει εκτός από τον έλεγχο της διοίκησης.

Αυτό δημιούργησε τότε ένα πρόβλημα. Οι μεν ελληνόφωνοι επενδυτές του εξωτερικού (οι “ετερόχθονες”) ανέλαβαν και τα διοικητικά πόστα (άλλωστε αυτοί ήταν και οι μορφωμένοι του καιρού), οι “αυτόχθονες” όμως ήθελαν μεν τα λεφτά των άλλων, αλλά να τα διοικούν αυτοί. Ουδέν βέβαια το λογικώς αντιφατικόν σε μια επιχείρηση Λιβάνου σαν αυτή της τότε Ελλάδος, μόνο που τα πράγματα δεν θα μπορούσαν να συμβαδίσουν με τις προθέσεις.

Εδημιουργήθη λοιπόν έκτοτε ένας διοικητικός και κοινωνικός εμφύλιος πόλεμος που διαρκεί ακόμη ως τα σήμερα, περί του ποιος θα πρωτοφάει τι, ακολουθώντας το σχήμα μιας μαθηματικής καμπύλης με “μάξιμα” και “μίνιμα”. Ένα από τα σπουδαιότερα “μάξιμα” αυτού του διαρκούς πολέμου ήταν η σχετική συζήτηση στην “Βουλή” κατά τις αρχές Γενάρη του 1844, όπου αφού απερρίφθη η αίτηση του νομού Λακωνίας για φορολογική ασυδοσία (διότι κατά τον “αιτιολογικόν” αυτή είχε κατοχυρωθεί δι’ ειδικού διατάγματος μεταξύ Λακώνων και

Σουλτάνου...), εσυζητήθη εν συνεχεία το θέμα του...κορβανά. Υπέρ της εκδιώξεως όλων των μορφωμένων και ικανών από τις δημόσιες θέσεις υπήρξαν, με εισήγηση του Ρήγα Παλαμήδη και του Μακρυγιάννη, οι Πλαπούτας, Δεληγιάννης, Γρίβας, Κορφιωτάκης κ.ά. Κατά του μέτρου αυτού διετέθη η πλειοψηφία της τότε Βουλής και οι “αριστείς” αυτής, Πετσάλης, Περραιβός, Σίμος, Ζωγράφος, Βελέντζας, Αξελός, Ρέντης, ακολουθούμενοι από το “βαρύ πυροβολικόν της Συνελεύσεως”, τους αντιπροέδρους Κωλέττη και Μαυροκορδάτο και τον ίδιο τον πρωθυπουργό Μεταξά.

Ο Παλαμήδης μεταξύ άλλων υποστήριξε “πεισμώνως” στον λόγο του το εξής (όπως θα δει ο αναγνώστης πρόκειται για αυτό τούτο το “ψητό”, να βάλουν δηλαδή στο χέρι τις ξένες επενδύσεις): *“Ημείς δεν στερούμε τους ετερόχθονας παρά την ενέργειαν της εξουσίας... Ας επιχειρήσωσι ιδιωτικά έργα, ας καλλιεργήσωσι γαίας, ας μετέλθωσι εμπόριον και βιομηχανίας, εις τα Υπουργήματα όμως δεν τους δεχόμεθα... Ας τραβηχθούν δι’ ολίγα χρόνια να κανονίσωμεν ημείς μόνοι την υπηρεσίαν μας. Πρόκειται ΝΑ ΡΙΨΩΜΕΝ ΒΑΛΣΑΜΟΝ εις τας πληγάς μας και όχι τρεμεντίνα”*.

Και ο Μακρυγιάννης με την σειρά του, οπλοφορών και συγγραφεύς –δηλαδή έχων την αφαιρετική δύναμη του λόγου και εξησκημένος με την ακρίβεια των στόχων-, συνοψίζει το όλον κατηγορηματικώτατα: *“Αν είναι να μείνωμε ΕΜΕΙΣ νηστικοί, ας πάη στο διάβολο η ελευθερία. Έφαγαν αυτοί, ας φάμε και ΕΜΕΙΣ τώρα”*.

Να λοιπόν ότι στην Ελλάδα δεν χρειαζόμαστε “εξεταστικές επιτροπές” για τίποτε. Τα πάντα είναι αρχήθεν δεδομένα... Οι “πληγές” του Παλαμήδη δεν είχαν κλείσει είκοσι τρία χρόνια μετά την επανάσταση, και όπως φαίνεται στην Ελλάδα δεν κλείνουν ποτέ ανάλογες “πληγές”... Και για τον “ήρωα” Μακρυγιάννη, *“ας πάη στο διάβολο η ελευθερία”* –δηλαδή και η Ακρόπολη και τα αρχαία και τα πάντα, αν πρόκειται να μην φάγωμεν ημείς...

Να το τόσο μίσος για τους “φραγκολεβαντίνους”, με τις ρεντικότες, που μας “εμόλυναν τον πολιτισμό” της πανδαισίας... Αλλά και αν υποθέσωμε πως έτρωγαν, τι μπορούσαν να φάνε σε δέκα χρόνια από την άφιξη του Όθωνα και σ’ ένα κράτος ρημαγμένο από τον εμφύλιο, χωρίς φράγκο στα ταμεία, χωρίς δάνεια και... “αμερικανικές βάσεις” (το αγγλικό είχε μισοναυαγήσει καθ’ οδόν), χωρίς μόρφωση και παραγωγή, χωρίς τίποτε;

Ο Όθωνας ήθελε κράτος και το κράτος χρειάζεται έναν ωρισμένο βαθμό

γραφειοκρατίας. Ώφειλαν οι Βαυαροί να δημιουργήσουν “κίνητρα”, προκειμένου να έρθει κόσμος για να φτιάξουν διοικητικά αυτό το κράτος, να “φάνε” όμως μόνο εν μέτρω θα τα κατάφερναν οι “ετερόχθονες”, διότι οι Βαυαροί έδειξαν πως εννοούσαν όντως να φτιάξουν κράτος. Και αν συνεπώς ακόμη “έτρωγαν”, τα δικά τους έτρωγαν, ή εν πάση περιπτώσει κάτι που δεν το στερούσαν από άλλους. Αλλά ο Μακρυγιάννης μυριζόταν τον αέρα: Έβλεπε τις “ενέσεις” των Βαυαρών, διέκρινε το “επενδυτικό ενδιαφέρον”, έστω και μικρό των φιλελλήνων, άκουγε για τις προθέσεις των “εθνικών ευεργετών”. Αλλά όλα αυτά του ήταν βάσανο ανυπόφορο! Δεν “έτρωγαν”, “θα έτρωγαν” ίσως -κι αυτή η ιδέα του Μακρυγιάννη τού κοφοχόλιαζε τα σωθικά σαν τον φόβο μικρού παιδιού... “Δι’ ολίγα χρόνια” μόνο, λέει ο Παλαμήδης. Αυτό και μόνον δείχνει καλά την ιδέα περί Κράτους των τότε “αυτοχθόνων”...

Εν τω μεταξύ, στην ίδια Συνέλευση κατά την συνεδρία της 20/1/44 απεδείχθη ότι όλοι αυτοί οι...βαλσαμοζήτες ήσαν φοροφυγάδες ολκής, δεν είχαν πληρώσει ποτέ φόρο στο Δημόσιο και κατά πρόταση του πληρεξουσίου Ερμουπόλεως Περίδη απαιτήθηκε να μην καταλαμβάνουν δημόσιες θέσεις. Εξ αυτού του λόγου μάλιστα τότε εξεδόθησαν και οι “νόμοι του Σόλωνος” στην Σύρο -μήπως και “διδασχθούν” οι τότε λυμεώνες του δημόσιου προϋπολογισμού δηλαδή απ’ τους “αρχαίους προγόνους”! (Το βιβλίο αυτό εξεδόθη τω 1844 στην Ερμούπολη από τον Ν. Παπαδούκα, ο οποίος τέσσερα χρόνια αργότερα θα προβή και [σε] σχολιασμό του Συντάγματος του 1844. Το βιβλίο αυτό επανεξεδόθη προσφάτως. Πρέπει να σημειωθεί, ότι η Σύρος, η οποία ετήρησε ουδέτερη στάση στην Επανάσταση του ’21, ανεμινύετο εν συνεχεία στις καταστάσεις του τότε κράτους με την συνείδηση αυτονόμου περιοχής, πράγμα που εξηγεί και την εξόχως κριτική της στάση - της περιπτώσεως του Ροΐδη συμπεριλαμβανομένης). Φυσικά η πρόταση κατεψηφίσθη... Άλλοθι των “αυτοχθόνων” ήταν, ότι πολλοί πολεμιστές του ’21 περιέπεσαν εν συνεχεία σε φτώχεια. Ο βαθύτερος λόγος όμως δεν είναι ότι τους εγκατέλειψε το Κράτος, παρ’ όλον που ήταν φυσικό σε μια κατεστραμμένη χώρα από μακροχρόνιους εμφυλίους πολέμους να υπάρχουν πολλοί φτωχοί. Η σαδιστική εγκατάλειψη του επικρατήσαντος κράτους σε μερικούς αγωνιστές οφείλεται κατά κύριον λόγο στην εκβαρβάρωση των τότε ηθών λόγω της θρησκευτικής εγκαταλείψεως των κατοίκων του ελλαδικού χώρου ανά τους προηγούμενους αιώνες. Οι επικρατήσαντες χριστιανοί, καθότι και μειονότητα, φέρθηκαν με απέραντη σκληρότητα ως κράτος προς τους πρώην μωαμεθανούς συναγωνιστές των στον αγώνα, που ήταν και η πλειονότης. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της γυναίκας του Οδυσσέα Ανδρούτσου (Ελένης, γνωστής ως “Οδυσσέαινας”, το γένος Καρέλη), η οποία ανετράφη στην αυλή του Αλή Πασά και παντρεύτηκε τον Οδυσσέα εκεί. Όλη της την ζωή έκανε δίκες για τους αρπαγέντες θησαυρούς του

άνδρα της (βλέπουμε κι εδώ πάλι “θησαυροί”...), τους οποίους φυσικά ουδέποτε πήρε, όταν δε έχασε και τον γιο της σε ηλικία δώδεκα ετών στο Μόναχο, όπου τον είχαν πάρει για δωρεάν σπουδές, αφέθηκε στην εγκατάλειψη και πέθανε φτωχή και λησμονημένη. Ο Οδυσσέας όμως ήταν μωαμεθανός Έλληνας. Η μάνα του ήταν μπέησσα, όπως αναφέρεται και στον ανδριάντα του στην πλατεία της Πρεβέζης... Η “προδοσία” του υπήρχε μόνο στην φαντασία των εχθρών του και η φρίκη του θανάτου του στον θρησκευτικό βαρβαρισμό τους... Το ίδιο συνέβηκε και για πολλούς άλλους αγωνιστές, όταν επεκράτησε το χριστιανικό κράτος. Όχι ο Όθωνας και η βασιλεία ή η Διοίκηση με τους “ετερόχθονες”· ο “Χριστιανισμός” τιμώρησε πολλούς αγωνιστές του '21...

Αυτές όμως οι λεπτομέρειες στα χέρια του Μακρυγιάννη ήσαν μαντηλάκια στα χέρια θαυματοποιού... Μαζί με τον Παλαμήδη, καίτοι μειοψηφία στην Συνέλευση, τα κατάφεραν. Όντως απεκλείσθησαν από τις δημόσιες θέσεις όλοι οι ικανοί και μορφωμένοι, ειδικά οι πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών δι’ ιδιαιτέρας συνεδρίας της 19/1/44, και οι οπωσδήποτε έχοντες σχέση με Γράμματα και Τέχνες. Από εδώ και πέρα ο δρομοδείκτης της Ελλάδας θα ήταν σαφής: Οι πολλοί θα επιχειρούσαν τα “ιδιωτικά έργα” και κάποιοι στα “Υπουργήματα” θα “εκανόνιζαν” τα...βάλασμα. Γιατί θα έπρεπε οι ξένοι να ενδιαφερθούν περί του αντιθέτου, όταν οι ιθαγενείς με όλα τα παράσημά τους ήθελαν την Ελλάδα σώνει και καλά Λίβανο; Κι ωστόσο ο Όθων πολύ ενδιαφέρθηκε...

Πηγές:

1. Αποσπάσματα από το βιβλίο του Μαθηματικού Γεράσιμου Κακλαμάνη, Η Ελλάς ως Κράτος Δικαίου, Εκδόσεις του 21ου, Αθήνα 1990, σελ. 90-94
2. Από από τα «Τα αρχεία της εθνικής παλιγγενεσίας».
3. Κων. Μ. Γράψας: “Ελληνική πολιτική εγκυκλοπαίδεια”, τευχ. Α’ (Η πρώτη εθνική Συνέλευσης 1843-1844), Αθήναι 1947, σελ. 21).

Μιχάλης Μανιάτης